

«Go out» i «sortir»

NEUS NOGUÉ SERRANO, filòloga, professora de la Universitat de Barcelona

L'estudi de les llengües a partir de la comparació de diverses varietats és més freqüent del que podria semblar a primera vista: quan fem dialectologia comparem diferents varietats geogràfiques d'una mateixa llengua; quan fem lingüística històrica en comparem diferents varietats històriques; quan fem lingüística funcional en comparem diferents registres; etc.

En les últimes dècades també s'ha fet cada vegada més freqüent l'estudi contrastat de diferents llengües, que té precedents en la lingüística comparada del segle XIX. L'anomenada *anàlisi contrastiva*, en comptes d'estudiar una sola llengua, en compara diverses. Té l'objectiu de descriure les semblances i les diferències entre llengües, sovint per classificar-les segons les seves característiques estructurals i funcionals (això ho fa, des d'una perspectiva teòrica, la *tipologia lingüística*) i descobrir quines són comunes (els *universals lingüístics*) i quines no. Però aquestes descripcions també són útils per a diverses àrees de la lingüística aplicada, com ara la traducció i l'ensenyament de (segones) llengües.

Un bon exemple d'anàlisi contrastiva el constitueix l'estudi de l'expressió del moviment, les diferents maneres com el codifiquen les diferents llengües.

Go out i sortir

Amb la simple comparació entre *go out* (anglès) i *sortir* (francès i català) ja veiem que passen coses. Efectivament, aquest verb —entre altres— ens servirà per a il·lustrar que hi ha almenys dos tipus de llengües, a l'hora d'expressar el moviment¹: les llengües d'emmarcament per satèl·lit i les llengües d'emmarcament verbal.

A les llengües d'emmarcament per satèl·lit (*satellite-framed languages*), com l'anglès i l'alemany, el verb expressa MOVIMENT i MANERA: *walk/laufen* ('desplaçar-se caminant'), *fly/fliegen* ('desplaçar-se volant'), *drive/fahren* ('desplaçar-se conduint')... I

1. La descripció dels verbs de moviment, la va fer el lingüista Leonard Talmy. Jo he partit d'un article de M. Josep Cuenca que en parla i que hi incorpora el català («Anàlisi contrastiva, lingüística aplicada i lingüística teòrica» (2002). *Miscel·lània Joan Veny 1*. Barcelona: PAM). L'últim paràgraf i els exemples són meus.

una preposició o partícula expressa el TRAJECTE (la direcció del moviment): *go in / hineingehen* ('desplaçar-se endins'), *go out / hinausgehen* ('desplaçar-se enfora'), *go up / hinaufgehen* ('desplaçar-se amunt'), *go down / hinuntergehen* ('desplaçar-se avall')... En anglès, són alguns dels *phrasal verbs*.

A les llengües d'emmarcament verbal (*verb-framed languages*), com el català, el francès i el castellà, el verb acostuma a expressar MOVIMENT i TRAJECTE: *entrar / entrer / entrar* ('desplaçar-se endins'), *sortir / sortir / salir* ('desplaçar-se enfora'), *pujar / monter / subir* ('desplaçar-se amunt'), *baixar / descendre / bajar* ('desplaçar-se avall')... I, cosa important, moltes vegades la MANERA no s'expressa: sovint no diem si pugem o baixem a peu, o si anem amb avió, amb cotxe...

Quan aprenem llengües, va molt bé saber aquestes diferències. Per exemple, els parlants d'una llengua romànica en tindriem prou amb *go/gehen* i les diferents preposicions o partícules per a expressar les nocions de *entrar*, *sortir*, *pujar* i *baixar*.² No ens caldria distingir si ho fem a peu, amb avió o amb cotxe. Però quan parlem en anglès o en alemany hem d'aprendre i ens hem d'acostumar a especificar-ho.

I en l'àmbit de la traducció, si aquestes diferències no es tenen en compte es corre el risc de fer traduccions com a mínim molt poc naturals, si no agramaticals.

Vegem-ne un exemple real, extret d'una novel·la.

Original anglès

It was a nice day so I decided to **walk back** to the Alex

Traducció al català publicada

Feia bon dia i vaig decidir **caminar de tornada** a l'Alex

D'acord amb el que hem vist més amunt, i també d'acord amb la nostra competència lingüística, el

2. L'anglès (i en algun cas, també l'alemany) té verbs d'arrel llatina teòricament sinònims dels que hem vist (*enter*, *exit*, *ascend*, *descend*...), però són propis de registres formals (i a vegades tenen matisos d'ús diferents), i per tant no estalvien d'aprendre's els d'ús més general.

fragment en anglès que he posat en negreta s'hauria d'haver traduït per **tornar caminant**.

Un altre exemple:

She **drove back** to London → **Va tornar** a Londres (i no «**va conduir de tornada** a Londres»).

Com he dit més amunt, en català i en altres llengües, si no és rellevant, no expressem la MANERA; el mitjà de transport, en aquest cas.

I podem acabar amb un exemple poètic, que a mi em fascina. Alguns d'aquests verbs tenen una variant transitiva, també de moviment, que es comporta d'una manera similar: «He **drove** me **home**» → «Em **va portar a casa**» (en català sovint tampoc especifiquem el mitjà). Doncs bé, ¿teniu present la cançó de Leonard Cohen³ «Dance me to the end of love»?⁴ Doncs apa, ja en podeu traduir el títol, i si us animeu, la cançó sencera! ♦

Podeu trobar aquest article en línia a <<http://lliureimillor.cat/sortir-i-go-out-per-neus-nogue/>>

3. Jaume Mateu, en una conferència que va pronunciar fa dos o tres anys a la UB, també va aportar l'exemple de Leonard Cohen.

4. Em pregunto si les dues àrees de la lingüística aplicada a què m'he referit, l'ensenyament de (segones) llengües i la traducció, no es podrien combinar: en determinats contextos d'aprenentatge, traduir a classe de llengua textos o fragments on sortissin exemples com els que he posat, podria facilitar l'aprenentatge d'aquestes estructures. Però aquest és un tema complex que donaria per a molt.

**PASTISSERIA
BOMBONERIA
CONFITERIA
GELATERIA**

**Major de Sarrià, 57
08017 Barcelona
Tels. 93 203 07 14 - 93 203 00 04**

**Pl de Sarrià, 12-13
08017 Barcelona
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56**